

Katoliški

GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta šte. 18
Poštno ček. račun: šte. 24/12410

Cena: Posamezna šte. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 18

Gorica - 30. aprila 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Prvi maj in krščanski delavec

Krščanstvo se je rodilo med delavci. Kristus je s sv. Jožefom bil obrtnik, tesar, morda krovec, vsekakor pa delavec. Apostoli so z malimi izjemami bili ribiči ali mali kmetje. Sv. Pavel apostol je izvrševal posel tkalca šotorov. Na svojih misijonskih potovanjih se je preživljal z delom lastnih rok. Evangelist Luka pripoveduje: »Prišel je Pavel v Korint k nekemu Judu po imenu Akvila in njegovi ženi Priscili in ker je znal isto rokodelstvo, je ostal pri njih in delal. Njuno rokodelstvo je bilo namreč izdelovanje šotorov« (Ap. d. 18, 2-3). Apostol to potrjuje v svojih pismih, ko pravi, da je za vzdrževanje svoje in učencev skrbel z delom lastnih rok. Krščanstvo se je torej rodilo v delavnici in njegovi prvi razširjevalci so bili delavci.

Sv. Cerkev je vsled tega smatrala delo za odlično zaposlitev vernikov in je po nauku apostola Pavla smatrala brezdelje za greh. Pri tem se je krščanstvo že od vsega začetka postavilo v nasprotje z vsem tedanjim poganskim svetom, ki je smatralo delo, posebno še ročno ali hlapčevsko delo, za poniževalno in za svobodnega človeka nedostojno opravilo. V prvih krščanskih stoletjih najdemo v najvišjih cerkvenih službah in celo med papeži delavce in sužnje.

Toda krščanstvo ni delo samo oplemenitilo in ga povzdignilo v čast, temveč mu je dalo tudi nadnaravni namen in pomen: delo je postalo odlično sredstvo krščanske askeze prav kakor molitev. Sv. Benedikt je znal združiti v delu naravni in nadnaravni element. Delo je predpisal svojim redovnim sinovom kot sredstvo za vzdrževanje sebe in siromakov in tudi kot pripomoček za doseganje krščanske popolnosti. »Moli in delaj!« sv. Benedikta zveni kot počelo materialnega in duhovnega napredka skozi ves srednji vek. Zato se v srednjem veku niso sramovali telesnega dela nikjer, tudi na tedanjih vladarskih dvorih ne.

Humanizem in renesansa, ki sta iz prahu izkoptala staro pogansko miselnost, sta med drugim razširila tudi blodno miselnost o poniževalnosti ročnega dela za člana višje družbe. Poleg tega se je tedaj tudi porušilo patriarhalno razmerje med gospodarjem-graščakom in kmetom-tlačanom, ki je v srednjem veku delalo odnos med obojima znosen in včasih celo zaželen. V poganskem individualizmu, ki sta ga spet obudila v življenje humanizem in renesansa, najdemo prve zametke poznejšega liberalnega individualizma in kapitalizma, ki pomenita rojstvo modernega proletariata in nastanek sodobnega socialnega vprašanja.

Ideje pogskega individualizma v dobi renesanse in humanizma kot tudi ideje liberalnega kapitalizma v preteklem stoletju niso iznikle iz krščanskih tal. Krščanskemu svetu so bile vsiljene, katoliška Cerkev jih ni mogla zatreti, čeprav bi bila to rada storila, zato tudi katoliška Cerkev ne nosi one odgovornosti za nastanek sodobnega socialnega vprašanja, kot se nasplošno sodi zaradi očitkov njenih nasprotnikov. Kljub temu je Cerkev marsikaj zamudila v prvi polovici preteklega stoletja. Zamujeno je hotela nadoknaditi ob koncu 19. stoletja pod papežem Leonom XIII. in njegovimi nasledniki. Odkar je izšla prva socialna okrožnica Leona XIII. »Rerum novarum« leta 1891, se zdi, da je Cerkev zopet našla pot v delavnico, iz katere je izšla, da je zopet krenila

k delavcem, ki so bili njeni prvi apostoli in verniki.

Veliko se je v zadnjih 60 letih storilo v katol. Cerkvi v prilog delavcem in sploh za pravilno rešitev socialnega vprašanja. Najvišja cerkvena avtoriteta papež daje smernice, ki kažejo katoličanom pot v reševanju tudi najbolj zamotanih vprašanj pravičnih odnosov med delom in kapitalom. Istočasno sv. stolica vedno znova spodbuja katoličane k praktičnemu udejstvovanju na socialnem polju, kjer se socialne zahteve katoličanov še vedno premalo upoštevajo v prvi vrsti zato, ker so katoličani premalo delavni in premalo podjetni v primeri s svojimi nasprotniki.

Poleg Cerkve, ki daje smernice in pobudo pri reševanju socialnih problemov, imajo v katoliških deželah povsod tudi politične stranke, ki so že po imenu ali vsaj po svojem programu katoliško demokratične. Take stranke so si nadele za nalogo, da hočejo v svojih deželah izvesti tak socialni red, ki naj odgovarja smernicam, ki jih daje Cerkev. Tega pa seveda katoliške stranke ne dosegajo s silo in revolucijo kot komunisti, temveč s primernimi socialnimi reformami in zakoni. Pri tem se krščanske demokratične

stranke vedno bolj ozirajo na koristi delavca in kmeta, ki tvorita povsod ogromno večino naroda. Seveda pa katoličanom, tudi ko so organizirani v političnih strankah, ne gre le zgolj za doseg političnih in socialnih ciljev, temveč tudi za ustvaritev takih socialnih in gospodarskih pogojev, v katerih bo v čim višji meri ostvarjen krščanski ideal človeške družbe.

Pri tem se zgodi, da so katoliške socialne organizacije včasih taktično na isti črti s socialističnimi ali celo komunističnimi organizacijami; v končnih ciljih so si pa nasprotne, saj katoličani hočejo zgraditi tak socialen in gospodarski red, ki bo dostojen človeku z neumrjočo dušo, dočim ostali hočejo tak socialen red, ki bo odgovarjal človeku brez duše, v katero oni ne verujejo. Vsekakor pa, ko se katoličani borijo za socialno izboljšanje in pravičnost, so v isti liniji z ostalimi delavci drugačnih svetovnih naziranj. Zato je 1. maj kot simbolični dan, ki nam pomeni strjenost vseh delavcev v borbi za socialno pravičnost in dostojno človeško življenje, praznik tudi katoliških delavcev. Ti naj ravno s tem pokažejo, da katoliški delavci iščejo v isti meri kot ostali častni blagor delavskega stanu, a se pri tem dvigajo še višje ter iščejo poleg častnega blagra tudi blagor duš, kakor nas uči prvi katoliški delavec Jezus Kristus.

Volitve v Italiji

Italijanske stranke se pripravljajo na zbornične in senatne volitve, ki se bodo vršile 7. in 8. junija tega leta.

Zbornične volitve se bodo vršile po novem volilnem zakonu, ki je zahteval toliko bojev v zbornici in senatu.

Po tem volilnem zakonu dobijo med seboj povezane stranke v slučaju, da dobijo več kot polovico oddanih glasov, 380 od skupnih 590 poslancev. Od ostalih 210 poslanskih mest si porazdelijo 209 poslanskih mest ostale stranke, enega poslanca pa dobi valdaško (Valle d'Aosta) okrožje, kjer živi francoska narodna manjšina.

V slučaju, da ne dobi nobena povečana skupina strank nadpolovične večine glasov, se razdelijo poslanska mesta po navadnem proporcionalnem sistemu. Isto se zgodi, ako bi kaka stranka sama, na pr. kršč. demokracija, dosegla 380 poslancev, to je okoli 65% oddanih glasov.

Volitve v senat pa se bodo vršile po postavi iz leta 1948 in z istim številom senatorjev po uninominalnem sistemu, to je vsak volilni okraj voli le enega senatorja. Kandidat, ki dobi 65% oddanih glasov, je takoj izvoljen.

V senat bo izvoljenih 237 senatorjev. V senat bo prišlo tudi šest dosmrtnih senatorjev, med katerimi je tudi znani Don Sturzo. Izgubili pa so svoje mesto tako zvani »senatorji po postavi« (senatori di diritto), ki jih je ustavodajna skupščina izvolila za prvo poveljno senatorsko dobo. Teh senatorjev je bilo 87.

Kakor znano, gredo sredinske stranke, to je kršč. demokrati, socialkomunisti, republikanci in liberalci, povezano na volitve, vendar na splošno z ločenimi listami in znaki. Le v nekaterih okrožjih bodo nastopili z enotnimi listami in znaki za zbornico, oziroma s skupnim kandidatom za senat.

Komunisti in Nennijevi socialisti gredo nepovezani in z ločenimi listami in znaki na volitve, ravno tako tudi monarhisti in pristaši ita-

lijanskega socialnega gibanja (misovci). Poleg teh glavnih strank nastopi pri volitvah še cela vrsta manjših strank. Skupno kandidira za 590 poslanskih in 237 senatorskih mest 8447 kandidatov.

Ker pride en poslanec na 80 tisoč prebivalcev in en senator na 200 tisoč prebivalcev, je jasno, da bi gorški in beneški Slovenci, četudi bi šli združeni v boj, ne mogli pridobiti niti enega poslanca.

Ruski odgovor Ameriki

Sovjetska »Pravda« je 25. aprila odgovorila na Eisenhowerjev govor na svoji prvi strani ter ga celo celotno objavila na tretji strani.

Odgovor »Pravde« je dostojen, brez vsakih nekdanjih žaljk, vendar kaže njegova vsebina, da se Sovjetska zveza ne misli odpovedati svojim dosedanjim političnim ciljem.

Članek »Pravde« kritizira Eisenhowerjev govor ter trdi, da so besede tega govora v nasprotju s prejšnjimi Eisenhowerjevimi izjavami. Očita mu, da strši z atomsko bombom, ko je vendar jasno, da je Eisenhower povedel le to, kaj bi čakalo človeštvo, ako ne pride do pomirjevanja med obema taboroma.

Eisenhowerju očita, da dvomi o iskrenosti sovjetskih miroljubnih izjav, priznava pa, da je mogoče iskrenost teh izjav dokazati le z dejanji.

Članek razpravlja nato o vojni na Koreji ter pravi, da je sovjetsko ljudstvo vedno podpiralo vsa prizadevanja za sklenitev premirja. Ne pove pa, da je ravno Sovjetska zveza sprožila vojno na Koreji in da je stavila in da še vedno stavi take pogoje za premirje, ki jih zavezniške čete ne morejo sprejeti.

Članek očita zapadnim veselilam, da hočejo razkosati Nemčijo ter njen zapadni del oborožiti na škodo

Zasedanje atlantskega sveta

V četrtek 23. 4. se je pričelo v Parizu v palači Chaillot enajsto zasedanje atlantskega sveta, ki ga sestavljajo zunanji, obrambni in finančni (zakladni) ministri 14 držav, članice atlantske zveze.

Zasedanje je otvoril ameriški zunanji minister Foster Dulles, ki je prebral najprej poslanico predsednika Eisenhowerja, ki jo je ta naslovil na zbrane ministre atlantskega sveta in v kateri pravi, da je udeležitev programa atlantske zveze neobhodno potrebna za svetovni mir.

Nato je Foster Dulles razložil bolj podrobno ameriško stališče glede mednarodne politike ter omenil, da je Eisenhower že pred dobrim letom predlagal, da bi bilo treba vojaške načrte spraviti v sklad z gospodarsko in finančno zmogljivostjo posameznih članic atlantske zveze. Ameriška vlada je mnenja, da je mogoče doseči večje uspehe z manjšimi sredstvi, če se vojna proizvodnja gospodarsko in finančno uredi. V zadnjem času se ni prav nič dogodilo, kar bi zahtevalo spremene programa atlantske zveze. »Ne smemo se ustaviti,« je dejal Dulles, »da bi pobirali drobtine, ki jih komunisti spuščajo na tla, da bi nas odvrnili od naših misli.«

V evropskem obrambnem načrtu, je nadaljeval Dulles, je praznina, ki otežuje položaj: odsotnost nemških sil. Brez nemškega vojaškega prispevka k obrambni skupnosti je nemogoče braniti Evropo. Dulles je izjavil, da je le deloma zadovoljen glede napredovanja evropske obrambne skupnosti, a da se je od februarja dalje vendar napravil korak v tej smeri, tako da je mogoče upati, da bo ta skupnost kmalu gotova stvar.

Če bi pa ameriška vlada ne dobila do konca junija zagotovila, da bo pogodba o evropski vojski potrjena, bi utegnilo priti do tega, da bo ameriški kongres revidiral svojo politiko napram Evropi in atlantski zvezi. Dulles je dejal dobesedno:

Francije, ne pove pa, da je ravno Sovjetska zveza oborožila Vzhodno Nemčijo, medtem ko nima Zapadna Nemčija niti enega oboroženega vojaka. O Eisenhowerjevem govoru pravi, da ne nudi nobene podlage za rešitev nemškega vprašanja na podlagi potsdamskega sporazuma. Poleg tega — pravi članek — ta govor ne omenja Kitajske in njenih pravice do Formoze.

O vzhodnoevropskih državah trdi članek, da njihove vlade niso vsiljene od zunaj, ampak da so ti narodi le po besnem boju za svoje pravice dosegli sedanjo obliko demokratične in ljudske vlade in da so le na ta način mogli priti do svojega gospodarskega in kulturnega napredka.

Glede Avstrije, pravi članek, da ni vprašanja, ki bi ga ne bilo mogoče rešiti na podlagi že sklenjenih sporazumov.

OZN pravi, da ni mogoče pripisati Sovjetski zvezi, če ta organizacija ne vrši svoje naloge, vendar prizna, da je še vedno čas, da se to popravi. Članek zagovarja tako zvan »veto« v obrambni komisiji ZN ter očita ZN, da niso sprejeli kom. Kitajske v svojo sredo.

Članek nasprotuje Eisenhowerjevemu predlogu o ustvaritvi posebnega fonda za odpravo pomanjkanja in stiske ter smatra ta predlog le za novo izdajo Marshallovega načrta.

»Ne verjamem, da bodo poslane Združene države mnogo čet, da bi se borile v Nemčiji, ako bi morali Nemci stati kot navadni gledalci ob strani. Morda bi imeli Francozi radi to rešitev, toda Amerikanci so drugačne misli.«

Razprave o splošni politiki so se udeležili tudi ostali ministri. Selwyn Lloyd, ki je nadomestoval bolnega angleškega zunanjega ministra Edena, je izrazil misli, ki se strinjajo z ameriškim stališčem, De Gasperi pa je bil mnenja, da je namen zadnjih sovjetskih miroljubnih izjav preprečiti združenje Evrope ter razdvojit zavezničke. Na splošno so se vsi strinjali v tem, da je treba vztrajati na dosedanjih poti, obenem pa razmotrivati sovjetske mirovne ponudbe z največjo dobrohotnostjo.

Drugi dan zasedanja je bil posvečen evropski obrambni pogodbi. Energične besede ameriškega zunanjega ministra so obrodile svoj sad. Zastopniki evropske obrambne skupnosti so zagotovili, da bodo njihove vlade potrdile čim prej to pogodbo. De Gasperi je navedel vzroke, zakaj ni njegova vlada prišla do tega, da bi bila podpisala to pogodbo. Dejal je tudi, da ne vidi Italija v tej pogodbi samo obrambnega sredstva, ampak tudi činitelj pomiritev med Francijo in Nemčijo. Angleški zastopnik pa je izrazil željo svoje vlade, da bi prišlo čim prej do potrditve in udeležitve obrambne pogodbe.

Atlantski svet je razpravljal tudi o vojaških in finančnih vprašanjih atlantske obrambe ter se zedinil glede vojaškega programa naslednjih treh let. Zmanjšali so število predvidevanih divizij ter položili važnost na zgraditev večjega števila letal, tako da bi zneslo število letal koncem 1955. leta 6.500 prvovrstnih letal. Triletni program predvideva tudi zgraditev pomorskih baz, letalskih oporišč, strateško važnih cest, oljevodov, radijskih postaj itd. Določili so tudi prispevke posameznih držav k skupnim stroškom. Glavno breme stroškov, skoraj polovico, bodo vzele Združene države na svoje rame. Italija bo prispevala k skupnim stroškom s 6,5%.

Prihodnje zasedanje atlantskega sveta bo meseca novembra.

Izmenjava ujetnikov na Koreji

Zaveznički so vrnil vsak dan po 500 komunističnih ujetnikov, komunisti pa po 100 zavezniških, pretežno južnokorejskih ujetnikov.

Vrnjeni ujetniki so pripovedovali, da so morali prvih šest ali sedem mesecev poslušati komunistično propagando, ki pa ni rodila zaželenega uspeha. Na splošno se ujetim Amerikancem, Angležem in drugim »belim« ujetnikom ni godilo slabo. Zelo slabo so pa ravnali komunisti z ujetimi južnimi Korejci, katerih je veliko umrlo zaradi pomanjkanja hrane in primerne zdravniške oskrbe. V nekem taborišču je umrla vsled bolezni (tifusa) polovica ujetnikov. Mnoge so za najmanjše prestopke bičali ali pa so jih prisilili, da so morali stati cele dneve v mrzli vodi. Skof Alfred Cooper, ki se je po skoraj treh letih vrnil iz ujetništva na Koreji, je pripovedoval o »smrtnem maršu« kakih 800 ameriških ujetnikov in civilnih internirancev, ki so morali prehoditi kakih 150 milj v devetih dneh in ki so dobivali za hrano po eno pest ovsy zjutraj in zvečer. Na tem smrtnem pohodu je umrlo vsled izčrpanosti 87 oseb, med njimi 20 žensk in otrok.

Četrta povel. nedelja

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jn 16, 5-14)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Odhajam k njemu, ki me je poslal, in nihče izmed vas me ne vpraša: 'Kam greš?' Ampak, ker sem vam to povedal, vam je žalost napolnila srce. Ali resnico vam govorim: za vas je dobro, da grem. Zakaj, če ne odidem, Tolažnik ne bo prišel k vam; če pa odidem, vam ga bom poslal. In ko pride on, bo prepričal svet o grehu in o sodbi; o grehu, ker vame ne verujete; o pravičnosti, ker grem k Očetu in me ne boste več videli; o sodbi pa, ker je vladar tega sveta že obsojen. Še mnogo vam imam govoriti, a zdaj bi se ne mogli nositi. Ko pa pride on, Duh resnice, vas bo učil popolne resnice, ne bo namreč govoril sam od sebe, temveč, kar bo slišal, bo govoril in prihodnje reči vam bo oznanjal. On bo mene poveljal, ker bo iz mojega jema in vam oznanjal.

*

BOŽJI ODHOD IN PRIHOD

Tudi današnji evangelij je iz slovnice Gospodovega govora pri zadnji večerji. Saj ga morda pogosto beremo, pa se nam njegove besede zde tolikokrat skrivnostne in tuje. Pa so vendar, dasi so bile izgovorjene pred skoro dvatisoč leti, še vedno primerne in kakor za današnje dni povedane.

Te besede nam povedo, da Sin božji — ki je pravi Bog! — prihaja in odhaja, da Sveti Duh — ki je tudi pravi Bog — prihaja kot poslanec božji in bo ostal, dasi bi mogel spet oditi. Ta odhod in prihod božji se ne nanaša samo na Jezusa kot človeka, marveč govori evangelij o njem, posebno sveti Janez v svojem prvem poglavju, ko pravi, da je Beseda bila Bog in da je na svet prišla, da razsvetljuje vsakega človeka (prim. Jn 1,9-11), pa da je svet ni spoznal. More li Bog »prihajati« in »odhajati«?

Brez dvoma! Ni ta božji prihod v tem, da človeku v stiski prinese zdravja in kruha in obleke, marveč je ta prihod v prirodu milosti. Vse sveto pismo, beseda božja, zapisana tekom stoletij, nam govori o Bogu, ki sliši, vidi, vodi, se človeku približa in se od njega oddalji. Janez, ki je pojem Boga in njegove ljubezni doumel na poseben način, je to misel božjega prihajanja in odhajanja od človeka posebej poudaril. Imejmo zavest torej, da Gospod po milosti v nas živi ali pa ga v nas ni.

*

Gospodov odhod od učencev je bistvenega pomena zanje. Prejeli bodo Svetega Duha, Tolažnika, razsvetljevalca in učenika namesto Gospoda. In njegovo delo bo čudovito. Imel bo poseben odnos do apostolov, posebnega pa do sveta.

Sveti duh bo svet o trojem pričal:

1. o grehu nevere. Danes sveta o tem grehu ni treba prepričevati, ker je dovolj očitna ta moderni greh nevere v Boga, še več, greh brezboštva, greh sovraštva do Boga. Delo Svetega Duha je vera. Vera pa ni poglobitev, stopnjevanje ali olupšavanje naravnega spoznanja Boga, prav tako ne splošna oblika verskega doživljanja, kar nekateri tako radi poudarjajo. Vera je poseben odgovor, ki ga človek daje osebi in besedi Kristusovi. Biti veren se pravi verovati v Kristusa. Ne samo verovati v Boga, v Kristusa pa ne! »Verovati« predpostavlja, da se je vzbudilo v tem ali onem človeku novo življenje: dejanje tega novega življenja je vera. In samo po veri se zveličamo.

2. Drugo pričevanje Svetega Duha je o pravičnosti. Težka naloga Svetega Duha bo dokazati nevernemu svetu, da je Kristus pravični in nedolžni ter sveti, o katerem govori

Pismo. To pričevanje bo dokazano z največjimi Gospodovimi čudeži, predvsem s čudežem vstajenja od mrtvih in vnebohoda: »ker grem k Očetu in me ne boste več videli.«

3. Končno pričevanje Svetega Duha je pričevanje o sodbi. Satan je sojen, obsojen, pokončen, prav tako

Jugoslavija in sv. stolica

Že precej časa se vzdržujejo govornice, da bo Jugoslavija uredila svoje odnose do kat. Cerkve in izvedla normalizacijo verskih razmer. Predznaki nove jugoslovanske cerkvene politike naj bi bila razna dejstva: tik pred vstopom v veljavo je bil zavržen osnutek »zakona o verskih skupnostih«; osnovala se je posebna »komisija zveznega izvršnega sveta« za razgovore z zastopniki kat. Cerkve; Tito je sprejel v audienco odposlanstvo katoliškega episkopata, ki mu je izročila ostro spomenico o nevdržnem stanju kat. Cerkve v Jugoslaviji; jugoslovanski državni predsednik je pri svojem obisku v Londonu izjavil angleškim parlamentarcem, da hoče vpeljati večjo versko svobodo v državi in da je v pretresu nov zakon, ki bo zadovoljivo rešil versko vprašanje.

Pred dobrim tednom so jugoslovanski ordinariji dobili vabilo, naj se udeležijo razgovorov s posebno vladno komisijo za ureditev cerkveno-političnih vprašanj. V dneh 23. in 24. aprila so se vršili v Beogradu razgovori. Na čelu vladne komisije je bil Boris Krajer, škofom pa je načeloval beograjski nadškof dr. Ujčić. Zastopniki kat. Cerkve so sicer iznesli svoje stališče, a istočasno so izjavili, da je samo sv. stolica pravomočna za urejanje odnosov in sporazumov med kat. Cerkvijo in državami in da, ker sami nimajo višjih pooblastil, ne morejo in ne smejo sklepati z državo nikakih sporazumov ali dogovorov. Tako so se prekinili razgovori brez vsakih rezultatov.

Jugoslovanski radio in tisk je zato spet začel napadati sv. stolico, češ da »Vatikan vztraja na zaostrih odnosov z Jugoslavijo«. In Marijan Breclj je na IV. kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki se je vršil v Ljubljani 25. aprila, hudo obsojal »poskuse vati-kanske reakcije«, da bi slabila ljudsko enotnost, ker da ima »uradna Cerkev vso priliko, da uredi svoj odnos do ljudske oblasti«.

Ti napadi na sv. stolico so neosnovani: niti Vatikan in niti jugoslovanski škofje niso krivi, če se razgovori niso mogli vršiti, temveč docela zgrešena postavitev pogajanj samih. V temelju je zgrešeno stališče jugoslovanskega režima, da je mogoče urediti odnose med državo in kat. Cerkvijo z neposrednimi pogajanjmi s škofi samimi brez sv. stolice. Jugoslovanski škofje niso katoliška Cerkev, ker se ta razteza po vsem svetu; niti niso »zastopniki kat. Cerkve«, ker niso sprejeli od papeža izrednih zastopniških poverilnic. Zato pa ne morejo niti govoriti in niti voditi pogajanj v imenu »uradne Cerkve«. Vidni poglavar kat. Cerkve je po božjem pravu samo rimski papež, ki je edini upravičen sklepati v imenu vesoljne Cerkve sporazume, dogovore, konkordate z državami. Gre pač za dejanske meddržavne pogodbe, s katerimi se vsaj deloma spreminjajo določbe običnega cerkvenega prava in ker se redno urejajo tako zvane »važne zadeve« (causae majores), ki so pridržane sv. očetu, vrhovnemu nositelju cerkvene oblasti.

Jugoslovanska vlada bo morala nujno upoštevati ta dejstva javnega prava, ako bo res hotela doseči versko pomirjenje in sporazum s kat. Cerkvijo. Pogajanja s škofi brez sv. stolice so za Cerkev neobvezna. Država bo lahko na škofo izvajala pritisk, jim bo lahko usilila svoje notra-

njegovi pomočniki. Torej je zmaga gotova in Kristusova. Svet misli, da je Jezusa obsodil. Toda v Jezusovi smrti je bila izrečena obsodba oblastnikov sveta. S smrtjo je Kristus nad satanom zmagal. Od tedaj satan nima več svoje prvotne moči, obsojenec in premaganec je.

*

Sveti Duh bo veliko povedal učencem, vse, česar danes ne morejo doumeti. In Sveti Duh je resnično govoril in govori, a svet ga ne poslušajo. Vse, kar moremo vedeti za naše zveličanje, nam kaže Kristus po Cerkvi. Tolažnik je Sveti Duh. Tudi za nas. Pripravimo se na njegov prihod z ljubeznijo, molitvijo, očiščenjem našega srca in duše.

ZA KATOLIŠKI DOM

Darovi za Katoliški dom

50 dolarjev:
Neimenovani dobrotnik iz Clevelanda;
45 dolarjev:
Rev. Janez Belej iz Rima (po Rev. Ferkulj);
25 dolarjev:
Mr. in Mrs. John Susnik, Cleveland;
po 20 dolarjev:
Odbor podružnice Lige KSA iz Chicago in Mr. Louis Oblak, Cleveland;
po 10 dolarjev:
Društvo sv. Cirila in Metoda KSKJ, Eu-

clid; Društvo Kristusa Kralja KSKJ št. 226, Cleveland; Mr. Jakob Žakelj, Cleveland;
po 5 dolarjev:
Neimenovana iz Steelton, Pa.; dr. Jozef Felician, Ohio; John Heraver, Chicago; Stanislav Jerse, Cleveland; Anton Strmsek, Milwaukee; Mary Darovec, Cleveland; Danica in Jože Vrtočnik, Cleveland; Janez Stepic, Cleveland - - - lir 140.300.--
Družina B., Sv. Jakob, Trst » 4.000.--
Dekan. konf. v Sempolaju » 5.000.--
Briščak Mirko - Praprotn » 1.000.--
Terčon Just - Slivno » 2.000.--
Semec Rafael - Prečnik » 340.--

Iz življenja Cerkve

Stranko dela

so ustanovili na Holandskem. Ustanovitelji so izjavili, da je bistveni del programa bolj proti Bogu. — Ali se vam ne zdi, da je živina bolj srečna kot oni? Živina dela in se ji ni treba še posebej, poleg dela, boriti proti Bogu. — Toda resnično srečen je, kdor dela in se veseli v Bogu. — Naravno, da so škofje prepovedali vernikom vpisati se v to nesrečno stranko. Seveda bo kdo rekel, da delajo s tem škofje politiko. Politiko dela tudi oče, ki prepove sinu, hoditi v slabo družino. Zapeljevati ni politika, politika je, prepovedati zapeljevanje!

Usmiljeni roparji

hočejo biti komunisti na Poljskem. Cerkev so oropali njenega imetja, zdaj so se izkazali usmiljeni, češ da hočejo pomagati ubogim duhovnikom, pod pogojem seveda, da podpišejo protest proti Vatikanu! Ha! Ropar oropa gospodarja in ga zapre v kletko, pride k njemu in mu reče: Vsak dan dobiš polento, če podpišeš, da sem ravnal pošteno.

500-letnico

obstoja praznuje te dni zavod sv. Hieronima v Rimu. Ustanovljen je bil pod papežem Nikolajem V. leta 1453. Zavod upravljajo Hrvati. Med drugimi slovesnostmi je bila tudi sv. maša v staroslovenskem jeziku in sicer v cerkvi, ki je priključena zavodu.

Dobro se gibljejo

begunski vodje krščanskih organizacij Češke, Slovaške, Madžarske, Letonske, Litve, Poljske in Jugoslavije. Združeni so v Krščansko demokratsko zvezo Osrednje Evrope. V marcu (13.-15.) so priredili prvi mednarodni kongres. Razpravljali so, kako se bo dalo združiti vse evropske narode v eno samo družino. Eden govornikov, p. John La Farge je poudaril, da je vera bistvena osnova vsega javnega reda in blagostanja, nenadomestljivo sredstvo za bratsko sodelovanje med narodi. Krščanske organizacije imajo prav to nalogo, da vztrajajo v priznavanju vere v javnosti. — Komunistom je to zloraba vere. Vidite, to je tako, otroci se učijo računstva v šoli, zunaj pri delu, v šoli in tudi v politiki je pa računstvo politika. Bog je le v cerkvi — po njihovo — gospodar, zunaj pa oni.

Agencija KNA poroča o Titu

da je na neki seji v Beogradu izjavil, da je od Ozne ves čas dobival poročila, da kardinal Stepinac ni z ničemer sodeloval z nacisti, prav tako, da je vedno nasprotoval vsakemu nasilju Paveličevega režima. Zato ni imel poviha, da bi ga bil dal ob prevzemu oblasti aretirati. — Kljub temu hoče film: Kardinal — izdajalec širiti laž, da je bil Stepinac krivec in sodelavec imenovanih režimov. Kar se je bati htelo, to se je bati snilo, pravijo Hrvatje. To velja tudi za hrvatske komuniste.

Že sv. Pavel je pobiral

miloščino pri imovitejših kristjanih in jo pošiljal ubogim vernikom. Tako je že vedno. Koliko so že pomagali ameriški katoličani beguncem! — Prav te dni je pa izjavil berlinski škof msgr. Weskamm, da zahodni nemški katoličani vzdržujejo begunce iz vzhodne Nemčije. Pomagali so tudi, da so restavrirali stolnico sv. Hedvige v Berlinu, ki naj bo, tako škof, znak edinstva in združitve vsega nemškega naroda.

Opolnoči

kar odgovarja štiri uri zvečer v Kolumbiji (Južna Amerika) je 12. aprila sveti oče s posebno radijsko poslanico posvetil novo postajo katoliškega radia v Sutatenzi (Kolumbija).

Katoličani v Afriki

Z dekretom Kongregacije za Razširjenje vere je sveti oče ustanovil cerkveno hierarhijo v Ugandi, Keniji in Tanganiki, kjer je ustanovil štiri cerkvene pokrajine: Uganda, Kenija, zapadna Tanganika in vzhodna Tanganika. S tem so uradno priznali veliki napredek krščanstva v Afriki. Uganda je bila svet in biser afriških misijonov tako po številu katoličanov in katehumenov kakor tudi po neprestanem porastu domače duhovščine, pa tudi po gorečnosti in velikodušnosti vernikov, ki pripadajo najrazličnejšim rasam in slojem. Po zadnji statistiki je skoro milijon katoličanov, katehumenov pa nad 108 tisoč, domačih duhovnikov 118, zunanjih pa 315, redovnic-domočin 753 in zunanjih 273.

Cerkveno je Ugando papež Leon XIII. izročil v misijonarjenje Belim očetom leta 1878, a šele čez tri leta so bili prvi domačini krščeni. Leta 1880 je nastalo hudo preganjanje kristjanov pod kraljem Mwangom, ko je padlo nekaj sto katoličanov in jih je 22 bilo prištetih blaženim, to so ngandski mučenci. Upoštevajoč še druge tri nove cerkvene pokrajine, je vseh katolikov na ozemlju novoustanovljenih pokrajin nad dva milijona, 1500 duhovnikov in nad 2600 misijonskih sestra.

Prav tako je ista kongregacija za Širjenje vere izdala posebne odloke, s katerimi je imenovala nove apostolske vikarje pa nekaterih drugih misijonskih pokrajinah.

Pomožni škof Fulton

V teh dneh se mudi v Rimu sloviti njujorški pomožni škof Fulton Sheen. Zadnja številka lista l'Osservatore Romano dela Domenica prinaša razgovor z njim. Na vprašanje o pojavu katolicizma v Ameriki odgovarja škof, da katolicizem ne bo več dolgo samo pojav, ampak stalen način življenja Amerikancev. Katolicizem se širi predvsem po velikih mestih. Mesto Boston je postalo na primer že skoraj čisto katoliško.

Na vprašanje, kakšno mesto zavzemajo katoličani v političnem življenju, pravi škof: Katoličani niso združeni v eni stranki. Pripadajo eni ali drugi stranki, samo da stranka jamči mir, red in spoštovanje do vere. Večje važnost polagajo katoličani na socialno polje. Med ljudi hočejo prinašati krščansko ljubezen in razumevanje.

Škof Sheen ima stalne verske govore po ameriški televiziji. Vedno ga poslušna na milijone oseb. Ob njegovih govorih so pozabljeni največji filmski umetniki. O televiziji pravi: Spoznal sem, da je televizija najbolj učinkovito sredstvo za sodobni apostolat. Istočasno je mogoče priti v stik z milijoni gledalcev in poslušalcev, ne da bi moral zapustiti dom. Prav tako se tudi poslušalec ni treba truditi, da bi prišli v kakšno dvorano. Doma, sredi družine poslušajo glas Gospodovega služabnika, ki hoče prinašati vsem dušni mir.

Škof pravi, da imajo ameriški slušatelji ogromno izbero najrazličnejših programov, in vendar ga poslušajo milijoni. Dokaz za to ima, ker prejme dnevno okrog dva tisoč pism.

Kaj privlači ljudi k Cerkvi? — Povem vam, pravi, da so prišli k meni mnogi komunisti in so se spreobrili in še številnejši protestanti. Ljudi privlači k Cerkvi možnost odrešenja. Mnogi pridejo k meni, ker jih razjedajo dvomi in negotovost. Nesrečni so, ker ne vidijo pred seboj nobenega cilja. In jaz jim pravim, da jih more rešiti samo Kristus po svoji Cerkvi iz njihovih težav.

V Rimu ga je po njegovih izjavah zelo presenetilo, ker je videl toliko bogokletnih in protiverskih letakov. »Demokracija mora zagovarjati svobodo, toda kako je mogoče pozabiti, da je Rim sedež rimskega papeža? — Vse zmotne ideje bodo prešle, papež pa bo ostal!«

To so glavne misli iz razgovora vati-kanskega dopisnika s škofom Sheenom.

Vatikanski radio za Slovence

Od prvega maja dalje bo vati-kanski radio imel slovenske oddaje štirikrat tedensko: ob torkih, četrkih in sobotah ter nedeljah, vselej ob šestih zvečer in vedno na naslednjih valovih: kratki valovi 50,26 - 31,41 - 41,21 - 25,55 - ter srednji val 196.

Torkove oddaje bodo navadno posvečene kakim posebnim problemom in posameznim stanovom. Četrtkove oddaje bodo poročila iz katoliškega sveta ter življenja Cerkve po svetu. Sobotna oddaja bo obsegala kratek koledar za prihodnji teden, Očetov glas, t. j. besede svetega očeta raznim ustanovam in posameznikom ter vsebino papeških pism, okrožnic, končno še kratko misel za nedeljo. Nedeljska oddaja pod naslovom »verska ura« bo skrajšana ter bo podajala praktična navodila za življenje po veri (katekizem).

Pri radijski oddaji »Vera in naš čas« bo govoril v nedeljo 3. maja ob 9.30 preč. g. Jože Jamnik o temi: Šmarnice.

Neutrudni šmarničar

Prof. dr. Ivan Tul, bivši spiritual osrednjega bogoslovnega semenišča v Gorici in učeni profesor moralke, ki je tako odlično vzgajal cele rodove naše duhovščine, leži že dolgo tako bolan, da mu ni dano niti masevati. Zato pa je ves njegov dan ena sama nepretrgana molitev in daritev. V srčni želji, da bi se z bolniške postelje navduševal svoje ljudstvo za Boga in Devico Marijo, je pravkar izdal res lepe šmarnice: »Mati Stvarnikova«.

Duhovnikom in vernikom priporočamo, naj sežejo po teh šmarnicah. V njih bodo našli tečne duhovne hrane in krepke vzpodbude za krepostno življenje. Segle jim bodo v dušo: saj so očetovsko ljubeča beseda duhovnika, ki neprestano daruje Boga in Mariji kelih svojega trpljenja za svoj narod, katerega hoče po Mariji vrniti Bogu.

Šmarnice se dobijo v Kat. knjigarni v Gorici in pri Fortunatu v Trstu.

Prepoved duhovskega društva

Sveta stolica je prepovedala vsem duhovnikom na Hrvatskem pod grožnjo izobčenja članstvo pri novem društvu duhovnikov, ker je namen tega društva razkroj cerkvenega reda. To novo hrvatsko društvo katoliških duhovnikov je podobno Ciril-metodijskemu društvu duhovnikov v Sloveniji.

Nadzornice za kolonije

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu sporoča vsem, ki bi želeli v naši letošnji koloniji nadzorovati, da nam to pismo javijo še pred 1. majem ali, da se osebno zglasijo v soboto dne 2. maja ob 7. uri zvečer v ulici Besenghi št. 6 — Villa Letizia.

Na Tržaškem nekaj ni v redu...

V novi upravni mašini, katero so lansko leto pomladi spustili iz Londona na Svobodno tržaško ozemlje, sumljivo škriplje in cvili. Včasih je podoba, da se je stroj ustavil. Velike in važne stvari ne gredo naprej. Proračune sestavljajo z veliko zamudo, a tudi malenkostne zadeve stojijo ali ležijo mesece in mesece nerešene.

Biti mora res hudo, če so se oni dan celo starikavi ata »Corriere della sera« iz Milana bridko pritožili, češ da na Tržaškem ni vse tako, kot bi lahko bilo. Italijanske politične stranke da so v času londonskih pogajanj zahtevale od De Gasperija, naj pošlje v Trst uradnike z izrazitim čutom za politični položaj. Take osebe bi bile utrdile stališče italijanstva. Zgodilo se je pa ravno narobe. Prišli so funkcionarji, ki s svojim pretiranim birokratskim duhom tirajo nekatere plasti prebivalstva, zlasti gospodarske kroge v naročje indpendentizma. Takole pravijo ata »Corriere della sera«:

»S Trstom se ne sme ravnati kot s katerokoli obrobno provinco. Trst ne more čakati dva meseca, da se kaka vloga reši v Rimu. Zelo italijansko mesto (italianissima città) še ni pozabilo na staro avstrijsko upravo, niti na težko škodo, katero mu je povzročila rimska birokracija v letih od 1919 do 1943. Zavezniška uprava, ki je prenehala pred osmimi meseci, je kljub svojim napakam imela to prednost, da je uradovala okretno in hitro.

32 gradbišč za zidanje hiš na podlagi načrta Aldisio stoji brez dela že od decembra naprej. 32 gradbišč, v katerih delo stoji, prinaša s sabo težke socialne in gospodarske motnje. Morda ima birokracija prav, toda medtem se danes z neko otožnostjo izgovarja ime Amerikanca Haroldsona, ki je prej vodil izvrševanje Aldisijevega načrta.

Prav tako ga lomijo — vedno po »Corriere della sera« — oddelek za trgovino in drugi. Leta 1951 sta Zveza invalidov in Zveza alpinov priredili dobrodelni ples. V desetih dneh sta dobili nazaj polovico plačilnih pristojbin, ker je šlo za dobrodelno stvar. Letošnjo zimo pa se je ta reč zapletla. Alpinisti so dobili rešitev čez več tednov, invalidi pa rešitve do prvih dni aprila sploh niso prejeli.

Tako dela nova uprava z ljudmi, ki so gotovo zaslužni za italijanstvo Trsta.

Nas pa zanimajo danes samo šole, slovenske šole. Tudi na vzgojevalni urad, ki vodi vse tržaško šolstvo, so iz Rima poslali

novega načelnika v osebi prof. Fadda, o katerem slovi glas, da je eden največjih upravnih strokovnjakov med šolniki republike.

Trenutno je eno najbolj perečih vprašanj nastavljanje začasnih profesorjev na srednjih šolah. Ob tem primeru se je upravna sposobnost novega prosvetnega šefa »odlično« pokazala.

Nekaj suhih dejstev: Ministrstvo v Rimu je izdalo odredbo za vlaganje prošelj dne 14. marca. Ta odredba tvori podlago tudi za Trst.

Vzgojevalni urad je izdal svojo odredbo 24. marca. Ta datum je napisan na odredbi. Toda šole so odredbo vzgojevalnega urada dobile 10. aprila. Vzgojevalni urad je torej potreboval skoraj mesec dni, da je v rimski odredbi spremenil nekaj besed in dodal dva ali tri paragrafe.

Rok za vlaganje prošelj je pa do 24. aprila. In od 10. do 24. aprila naj profesorji kandidati preštudira obširno in zapleteno odredbo ter naj si poskrbi sedem, osem ali več papirjev za priloge. To velja za slovenske in italijanske šolnike. Oboji so bili enako prizadeti.

Slovenski šolniki so pa bili ob tej priliki deležni še posebnih »ugodnosti«.

Izkazalo se je namreč, da naredba nima seznama »stolica« za slovenske šole. Pojem »stolica« bo nepoučena javnost težko razumela. »Stolica« ima številko, včasih celo rimsko, ter pomeni učno mesto za pouk nekega predmeta na neki določeni šoli ali vrsti šole. Če v prošnji ne označi »stolice«, si napravil usodno napako. Kako jo boš pa označil, če niso »stolice« nikjer našete in če ne veš, ali razvrstitev in številke iz prejšnjih let še veljajo ali ne.

Toda bolje pozno kot nikoli! Čez nekaj dni se je nekdo le spomnil, da manjkajo »stolice«, ter jih je dal natisniti na tiskovino, katero mora priložiti prošnji vsak prosilec.

Samo da bi bil ta seznam popoln! Vidi se mu, da je bil sestavljen v naglici, površno in brez poznanja potreb. Kako je na primer sestavljalec mogel izpustiti grščino in latinščino na klasičnem liceju? Ta dva predmeta sta vendar steber teh šol. Pa filozofijo na isti šoli? Kompilator morda ni vedel, da obstoji grščina; toda latinščino bi bil lahko poznal.

Nočemo se spuščati v vse določbe te nesrečne odredbe; označiti smo hoteli le sposobnosti Faddovih strokovnjakov. Škoda da ata »Corriere della sera« ne vedo zanje!

glavja niso tako pestra, ker se pretežno sučejo okoli svatbenih običajev, ti pa so si precej podobni po raznih krajih.

Turnšek zna pripovedovati preprosto in razumljivo. V knjigi je vse polno lepih, sončnih slovenskih besed, ki jih je človek zares vesel. Pri pisanju je Turnška vodila tista tiha ljubezen do vsega slovenskega in krščanskega, ki jo že poznamo iz prejšnjih knjig. Morda je v njegovem novem delu ta ljubezen še bolj živa in zvesta, ker je stopal mimo zapadnih mejnikov slovenske ljudske kulture in slovenskega duha sploh.

Prav v tem pa je največji pomen njegovega vztrajnega in nesebičnega dela. Kjer politik in gospodarstvenik tehtata supo številke in ostajata na površini, tam je Turnšek prislunil ljudski duši: podoba te duše, kakor nam jo je podal, je vsa naša in topla. Ni tu mesto, da bi se strokovno poglabljali v način Turnškovega prikazovanja ali da bi ugotavljali, na kakšne in katere vire se je opiral pri pisanju te knjige. O tem naj sodijo tisti, ki se z narodopisjem znanstveno bavijo. Jaz bi rad omenil nekaj drugega.

Mislim namreč, da ni nobenega dvoma, kako važne so take, takorekoč v ljudstvu nastale knjige za ljudi, ki so v njih prikazani. Zato je treba Turnšku izreči še eno zahvalo: knjigo »Od morja do Triglav« je izdal v samozaložbi, to se pravi, na lastne stroške; zato je samo od prodaje odvisno, ali bo te stroške kril. Po mojem bi bilo prav, da bi Turnškovega nespornemu idealizmu prišla na pomoč kaka založba. Najbolj bi bila za to primerna Mohorjeva družba v Gorici; ona naj bi avtorju pomagala izdati II. del, ki je menda že pripravljen. S tem bi zapadnim Slovincem brez dvoma ustregla — morda bolj nego s kako povprečno posvetno knjigo, kakršnih imamo Slovenci že veliko.

V. Beličič

Od Jugoslavije naj bi se učili

Glasilo koroških katol. Slovencev »Naš tednik-Kronika« je v svoji številki z dne 23. aprila t. l. prineslo naslednje poročilo:

»Med lanskimi počitnicami sem obiskal obalo našega sinjega Jadrana. S tega potovanja naj danes opišem vtise z Reke.

Iz Opatije na istrski obali smo dospeli na Reko, ko je ravno nastajal večer. Imeli smo še nekaj ur časa do odhoda vlaka proti Ljubljani in smo zato sklenili, da si ogledamo mesto.

Pred vojno je bila Reka v sestavi italijanskega kraljestva in je še danes na Reki precejšnje število Italijanov. To je mogoče razvideti tudi iz javnih objav, ki so sestavljene vse na hrvaškem in italijanskem jeziku. Ravno tako so tudi napisi na avtobusih in na vseh uradih dvojezični. Tudi oznake ulic in cest so dvojezične. Že na zunaj je tu vidna res popolna enakopravnost obeh narodnosti, enakopravnost, kakor jo zaman iščete v vaši domovini na Koroškem. Ne morete najti te enakopravnosti ne v Borovljah ne v Železni Kapli in ne kje drugje na Koroškem. Res sem bil začuden nad tem dejstvom in sem razmišljal: V jugoslovanski diktaturi smejo poedine narodne manjšine uporabljati svoj materini jezik tudi v javnosti in v uradih. Tam so vse državne in druge ustanove dolžne, da tudi Italijanu odgovarjajo v njegovem jeziku.

Svoje poročilo zaključuje članek z žalostno ugotovitvijo, da take narodne enakopravnosti niti od daleč ni v demokratični Avstriji.

Ugotoviti, ki velja za Avstrijo, moramo dodati enako ugotovitev za Italijo in celo za Svobodno tržaško ozemlje. Čeprav vlada bodisi v Italiji kakor na STO-ju demo-

GOSPODARSTVO

Žvepla trtam!

Trte so pognale že tako dolge poganjke, da je nujno potrebno začeti boj proti oidiju.

Zavedajte se, da dosežemo popoln uspeh le z zgodnjim žveplanjem. Če se parasit že razvije, ga ne bomo nikdar več popolnoma zatrli.

Za žveplanje lahko uporabljate navadno žveplo, katerega z mehomo spihate na poganjke. Bolje pa je, če uporabljate škropilno žveplo, katerega premešate po 500 do 600 gramov na 100 litrov vode. S pomočjo navadne škropilnice za trte poškropite poganjke s to mešanico. Pazite, da bo škropilnica čim bolj na drobno razpršila škropivo. Od obiljanja trt ni dobička!

Aurofac

se imenuje neka sol, katero primešamo prašičji in perutninski krmi, ter dosežemo pri živalih hitrejši porast v teži. Aurofac vsebuje namreč antibiotik »aureomicin« in vitamin »B 12«. Aurofac izdelujejo v ZDA, a je sedaj v prodaji tudi v Italiji.

Križana ameriška koruza za suhe lege

Ameriška križana koruza je sedaj moderna, to pa zato, ker nam da višje hektarske donose. O tem smo že pisali in tudi poudarili, da ni vsaka sorta za vsako zemljo.

V videmski provinci sta se izkazali v sušnih legah 2 sorti, in sicer »Wisconsin 464« in »Wisconsin 355«. Prvega se priporoča po 4 do 5 stebel na vsak m, drugega pa 5 do 6. Drugi je neke vrste činkvanti in ga tudi kot takega lahko sejemo vse do konca junija.

Za malo rodovitne zemlje poskušajte imenovani sorti.

Kako je z modro galico?

Jo li že imaš doma ali boš kupoval vsaki kg posebej?

Letos je modra galica napram lanskemu letu cenejša za 20 lir pri vsakem kg in bo v podrobni prodaji po ceni okoli 200 lir za kg, za cele vreče pa kaj čez 190 lir.

Žveplo pa bo letos dražje od lanskega leta, in sicer za 5 do 6 lir pri kg. To kljub temu, da imamo žveplo doma v Italiji, dočim moramo baker za modro galico uvažati iz ZDA, iz Čile, iz Belgijskega Konga (v Afriki) in iz Jugoslavije.

Modra galica je pocenila, ker je baker cenejši, ta pa je cenejši, ker ni posebnega strahu, da bi izbruhnila tretja svetovna vojna. Pravijo pa nekateri, da je ta vojna že izbruhnila z začetkom bojev na Koreji. Bog nas varuj!

Koruzo sej gosto,

saj imaš pozneje priliko, da jo razredčiš. Najhujše je, če se najdejo veliki oplazi, kjer koruza manjka. Izruti je mnogo lažje, kot poudariti ali posejati. Za posejanje 100 m² površine potrebuješ vsaj 1/4 kg koruznega zrnja. Če le moreš, spravi seme zgodaj v zemljo. Zgodnja setev je boljša od pozne.

kračija zapadnega kova, ne poznajo narodne enakopravnosti, kot so jo uvedli komunisti v Jugoslaviji. Tukaj smo Slovenci zapostavljeni na vsak korak. V tem oziru naj se ital. demokrati le gredo učiti k jugoslovanski diktaturi, kaj je enakopravnost narodnih manjšin!

Tudi hektarski donos

Na južnem Tirolskem živijo mnoge družine v pravem blagostanju na površini poldruga hektarja zemljišča (malo več kot 4 njive). Pol hektarja obdelajo z njivskimi kulturami, na enem hektarju pa imajo sadovnjak — jabolka — med travo. Sadovnjak lahko namakajo. Ta sadovnjak jim da letno okoli 70 q sena, na 10 m razdalje zasajeni jabolani pa v prvih 25 letih po okoli 475 q jabolk letno, pozneje pa tudi do 1000 q in več.

Umetna svetloba

vpliva na rastlinstvo in živalstvo. Premnogi poskusi so dokazali, da se zviša nesnost kokoši v zimskem času, če kurniki razsvetlujejo z umetno svetlobo. Pri umetni svetlobi se tudi purani prej opitajo. — Tudi na obcestnih javorjih se opazi vpliv nočne svetlobe, ker obdržijo javorji blizu svetilk več časa liste, kot če so oddaljeni. — V severnih krajih vzgajajo v rastlinjaki najrazličnejšo jelenjad pri umetni svetlobi, ki nadomešča sončno.

Mlečni bar v parlamentu

v Bonnu, glavnem mestu Zapadne Nemčije, je bil odprt poleg že obstoječega navadnega bara, ki toči tudi alkoholne pijače, kavo, čaj, itd. Zanimivo je, da nemški poslanci bolj obiskujejo mlečni bar, kot navadnega. — Nemci pač vedo, da je mleko redilno in zdravilno.

Mleko v posodah iz lepenke

bodo razdeljevali v Milanu in ne več v steklenicah. Pravijo, da bodo na ta način mnogo prihranili, ker ne bo potrebno prati steklenic, ki se poleg tega rade razbijejo.

Koloradski rošč ali krompirjevec

se je letos nesorazmerno zgodaj pojavil — vsaj 3 tedne prej kot druga leta. Kdor ga opazi, naj to javi Kmetijskemu nadzorništvu in tam vpraša, kaj ima storiti. Upamo, da bodo letos Kmetijska nadzornišтва razdeljevala potrebna protisredstva za zatiranje. Najprimernejše sredstvo je »gesarol 50%«.

Prejeli smo in objavljamo:

SKLEP

Izvršni odbor Slovenske demokratske zveze v Italiji je na podlagi dejstev prišel do sklepa, da za državnozbornske volitve, ki se bodo vršile 7. junija 1953, Slovenska demokratska zveza ne postavi svojih kandidatov in ne podpre nobene druge liste.

To svoje stališče izvršni odbor SDZ utemeljuje z naslednjimi razlogi:

a) ker volilni zakon ne vsebuje posebnih določil, ki jih je izvršni odbor SDZ zahteval in ki naj bi omogočila učinkovit in uspešen nastop slovenske manjšine v Italiji s svojimi kandidati na teh volitvah, takšnih posebnih določil, ki jih volilni zakon določa za nemško in francosko manjšino v Italiji;

b) ker vlada ni še izdala zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, na kar jo veže člen 6. ustave.

Gorica, dne 18. aprila 1953.

Vodstvo SDZ v Italiji

Hišno pomočnico za ves dan ali tudi za stalno išče dobra slov. družina v mestu. Prednost imajo čvrsta, zdrava dekleta z veseljem do kuhanja. Naslov pri upravi lista.

KULTURA

Pomembna narodopisna knjiga

Dr. Metod Turnšek, OD MORJA DO TRIGLAVA. I. Trst 1952, str. 112. Na posebnem papirju XXIV strani slik, štiri umetniške slike pa v tekstu. Knjigo je opremil akad. slikar Lojze Spacal.

Marljivi nabiralec slovenskega narodopisnega gradiva dr. Metod Turnšek nas je pred nekaj meseci razveselil s prikupno knjigo. V nji je objavil narodopisne zapiske s slovenskega obrobja, in sicer je šla njegova pot, kot pravi sam na naslovni strani, pod Istre preko Tržaškega in Goriškega do Benečije.

To je že četrta Turnškova narodopisna knjiga. Njena poglavitna snov so poročni oz. svatbeni običaji, kakor so se ohranili v posameznih predelih na zapadnem Slovenskem. Ponekod, kjer je imel pač vire

pri roki, je dodal tudi razne navade, ki so se razvile med ljudmi v okviru cerkvenega leta. Temu se pridružujejo še narodopisne zanimivosti v zvezi s kmečkim ali drugim delom. Nekatera poglavja se končujejo z vrsto pregovorov, tako da je knjiga bolj pisana. Poglavij je enajst in se takole vrstijo: Istra, Brkini, Pivka, Trst in okolica, Kras, Vipavsko, Gorica z okolico, Banjšice, Tolminske, Cerkljansko ter Kobarid in Bovec. Seveda je med njimi razlika tako po obsegu kakor tudi po izčrpnosti in zanimivosti. Jaz bi dal prednost narodopisnemu prikazu slovenske Istre; v njem je namreč poleg svatbenih običajev opisan tudi pogreb, nadalje pust, lepo so prikazane vrste fig in trt, zanimivo opisan je lov na jegulje. Druga po-

WILHELM HÜNERMANN:

16

Oče Damijan

Pridružil se je nek vojak.

»Lep denar tisoč frankov.« je mrmral njegov sosed, »rad bi si jih zaslužil.«

»Imaš prav, tovariš,« je rekel drugi. »Pa rabelj vedi, kje tiči far.«

»Saj ravno tega rabelj ne ve,« se je režal prvi.

»Kako? A tako? Dobro si povedal, tovariš!« Nato sta šla vsak svojo pot. Eden v krčmo, drugi v neko hišo na trgu. In kmalu je z njegove roke tekla sveta krstna voda in občila čelo nekega otroka.

Spet je duhovnik ušel giljotini. Toda neko sled za njim je krvnik vedno imel. In kamor je romal duhovnik, mu je pretila giljotina...

Od hiše do hiše je hodil krošnjar in nosil prevesice, polno pasti za podgane. Pa kamor je vstopil, je odložil svojo šaro na tla in iz prsnega žepa je vzel trgovec lesketajočo se pateno in spregovoril:

»Eece Agnus Dei! Glejte Jagnje božje!« Ljudje so ponižno klečali pred njim, da prejmejo kruh močnih.

In je hodil dalje duhovnik Jožef Coudrin v senci giljotine. V neki hiši so ga izsledili. Obkolili so hišo. Duhovnik je po lestvi zlezal v skrito gornjo izbo. Revolucionarji so vdrli v hišo. Nekdo je zapazil lestev. Že je stopil na prvi klin, ko mu je tovariš zaklicel spodaj:

»Državljan, ti si opica! Mar misliš, da bi pustil lestev prislono, ako bi čepel tam gor!«

Čez nekaj časa so preganjalci zapustili hišo, v kateri so sicer pretaknili vsak kotiček...

V Parizu so se odtrgali vsi vrugi. Kraljeva glava se je strkljala v prah. Tudi kraljico so odpeljali na morišče. Pobijali so duhovnike. Skrunili so cerkve. Na oltarju Matere božje v pariški stolnici je sedela vlačuga kot boginja razuma. Jakobinci so zvonili njej v čast z vsemi zvonovi in so vihteli kadilnice.

Duhovnik Jožef Coudrin pa je romal dalje v senci giljotine. Podnevi se je često

moral skrivati po votlinah, skednjih in grmovju. Večkrat je le ponoči mogel obiskovati vernike. Rodoljubi v Poitiersu so ga v neki sodni razpravi obsodili na smrt. Toda obtožena samega ni bilo poleg. Vedno znova so mislili, da ga imajo. Krvniki so vlekli slamice, kdo naj ga popelje pod giljotino. A vselej jim je Coudrin ušel.

Celo v ječe se je splazil duhovnik, da je tam med ujetniki daroval sveto mašo in jim podelil sveto popotnico. Vedno spet se mu je posrečilo uiti.

Potoval pa je v senci giljotine. Revolucionarji so drug drugemu porivali bodala v prsi. Ena pošast je požrla drugo. Nastopil je čas direktorija. Prišli so dnevi velikega Bonaparteja. Minil je čas grozot. Cerkev je vstala iz katakomb. Jožef Coudrin je ušel giljotini. Seveda so nastopili novi, težki dnevi preganjanja. Korzičan je varal Cerkev. Papež je bil ujetnik v Fontainebleauju. Nekje v Franciji je Jožef Coudrin razvil novo Kristusovo bandero, ki je nosilo kot simbol Sree Jezusovo in Marijino. Srei, tako zelo žaljeni v dneh jakobincev. Srei, katerim a so se posvetili

mučenci na krvniškem odru. In bojni klic postane zadnji kljubovalni pozdrav žrtvovanih: Sree Jezusovo naj živi!

Jožef Coudrin je ustanovil Red presvetih Sre. Grofica Henriette Aymer de la Chevalerie je osnovala pod istim imenom ženski red. Prej pa je morala iti skozi pekel revolucije. Spoznala je grozo temnic, vedno pripravljena, da jo odpeljejo na morišče. Slednjici ji je Robespierrova smrt odprla vrata v svobodo.

Okoli Kristusovega prapora so se zbirali ljudje, odločeni za najvišje žrtve, ljudje, ki imajo v sebi ono kljubovalno moč, kakršna je gorela v duhovniku, ki je nekoč prehodil Francijo v senci giljotine. Njihova obleka je bela. Z ramen jim valovi plašč vitezov božjega groba. Na prsih nosijo grb: iz trnovega venca plapolata plamen Najsvetejših Sre. V dnevih strahot so vsakogar, pri katerem so izsledili tako sliko, odpeljali na morišče. Jakobinci so bogokletno čistili Maratovo srce, da bi sramotili Sree Jezusovo. Zdaj je nastopil čas sprave.

Možje in žene v novoustanovljenem redu hočejo zadoščevati za oskrunjene cerkve, za razbité oltarje, raztolčene kelije in onečaste hostije. Kamor pridejo duhovniki in sestre v belih oblekah, tam zagore sveče pred tabernakljem in tam zakraljuje Kristus v blesteči se monarhi na najvišjem prestolu. Povsod tam zagori evharistični ogenj vednega čiščenja.

V središču Pariza bije srce nove kongregacije. Na cesti Picpus stoji materinska hiša. To je tisti kraj, kjer so pokopana trupla tisočtridesetmernih krvavih žrtv, umorjenih v juniju leta sedemnajststoštridesetdesetega v Barrière du trône. Nad katakombami mučencev gori spet večni plamen žrtve in ljubezni.

Na vse strani pošilja Jožef Coudrin svoje bele vojake, povsod se znajdejo, kjer kličeča na pomoč stiska in beda, ki ju po letih strahot ni treba iskati. Po vseh cestah in ulicah Francije židita groza in gorje. Toda povsod tam se sklanjajo samarijani in usmiljenje gre po sledi za hedo. Ljubezna hodi po cestah, katere sta bila opuščena groza in obup. Zancemarjeni in raz-

STRŽAŠKEGA

Lep uspeh Slovenskega odra v Trstu Timmermans: Župnik iz cvetočega vinograda

V nedeljo zvečer je Slovenski oder odigral v auditoriju pred številnim občinstvom Timmermansovo dramo ŽUPNIK IZ CVETOČEGA VINOGRADA. Na okusno pripravljenu odru so nam igralci igrali zanimiv roman tega flamskega pisatelja tako živo in prepričljivo, da smo vsi pozabili, da gledamo igro.

Župnik je bil Martin Globočnik. Igral ga je z mirno pretehtano besedo in ljubeznivim nastopom. Njegova igra je bila doživeta in je izražala veliko dobroto dobrega človeka, pa tudi neizprosno duhovnika, ki ne more in ne sme preko božjih postav, čeprav bi tako rad svoji nečakini v vsem ustregel. Le malce pretiho je govoril, sicer pa je to prelepa podoba. — Leontina Lojzke Peterlinove pa je spet tisto ljubko dekle, ki si osvoji simpatije gledalcev na mah. Peterlinova je ustvarila šestnajstletno dekletce s tako lahkotnostjo v nastopu in v besedi, da greš nehote in nevede za njeno srečo in trpiš za njeno nesrečo. Prizori z Izidorjem ali pa prizori z župnikom, ki bi mu rada zakrila svojo skrivnost, so tako prepričljivi in lepi, igralni s tako toplino, da bi jih človek še in še gledal. — Tretja, zelo posrečena oseba v igri je Zofija Stane Oficije. To je kot izrezana »faroverska kuharica«: dobrodušna, skrbna, pa spet huda in energična. Zofija je v svojem nastopu tako posrečena, da je gledalec komaj čakal, kdaj se bo spet pojavila. — Tudi stari Gomar Slavka Rebeca je doživet in podan z velikim razumevanjem in globokim čustvom. Nikjer ne izstopa in vendar izigra svojo vlogo premišljeno v besedi in mimiki, da te prevzame. — Jurij Slama pa je zaigral Van Mola, trgovca z vinom. Uvrstil se je med vesele tipe predstave in čeprav je še mlad igralec, se je dobro uveljavil. Njegove kretnosti so tu pa tam malo premlade, a sicer je zelo posrečen tip. — Zelo originalno cerkovnico Mike je prikazala Tonči Turkova. Tej neznamiti osebi je dala igralka toliko posebnosti in originalnosti, da ji je gledalec kar glasno izrazil priznanje. — V zadnji sliki nastopa še dr. Bos, ki ga je s hladno preudarnostjo in karkteristiko igral Vilko Čekuta. Njegova resnost in maska vzbujata popolno prepričanje. — Čeprav delo ne prevzame vsakogar, ob

tako dobrem igranju pozablja na to. Vsaka slika je zase umetnina.

Morali smo našeti igralce in njihove vloge. To pa zato, ker so bili res tako zelo na mestu, da ni mogoče mimo njih. Marsikatero teh vlog se ne bi branilo nobeno poklicno gledališče. Bile so posrečeno razdeljene in z razumevanjem odigrane.

Čestitati moramo tako režiserju in vsem igralcem za ta lep nastop. Slovenskemu odru je gotovo v priznanje že to, da gledalci napolnijo veliko dvorano, čeprav je sezona že nekako končana. Niso pa štedili tudi s ploskanjem. Iskreno želimo, da bi Slovenski oder nadaljeval delo in nam pogosto nudil tako lepe predstave. S tem bo opravljal še dalje veliko kulturno in narodno delo med Slovenci ob morju.

S. M.

Ponovno sporočamo, da bo 2. nedeljo maja dne 10. V. popoldne v TREBČAH slovesnost na čast majniške Kraljice: blagoslov novega kipa M.B. in procesija. Vaščani se vneto pripravljajo na ta praznik, ki bo pa z vašo obilno udeležbo dobil značaj skupnega Marijinega slavlja vseh tržaških katoliških Slovencev. Zato vljudno vabimo k sodelovanju Marijine družbe, pevske zbornice in sploh vse Marijine čistilce. — Avtobusne zveze z mestom so zelo ugodne.

Iz Rojana

Preteklo nedeljo je Dramski odsek naše Marijine družbe lepo podal igro v treh dejanjih »Mamica«. Igra je vsebinsko zelo globoka in je zahtevala od igralcev precej truda. Prireditev je bila tem lepša, ker smo ob koncu slišali tudi nekaj narodnih pesmi.

Mesec maj je tudi nas prebudil. Vsak dan imamo šmarnice že ob šestih zjutraj. Raje bi jih seveda imeli zvečer, toda takrat ni prosta cerkev. Ljubezen do Marije nam bo pomagala, da hmo ta mesec malo bolj zgodaj vstajali. Letošnji šmarnični govori imajo naslov: Marija, Mati božja in Mati naša.

Zaskrbljenost v tržaških krogih za velesajem

25. junija bodo v Trstu otvorili peti mednarodni velesajem, za katerega vlada že sedaj veliko zanimanje. Mnogo evropskih držav je že obljubilo svoje sodelovanje in v zvezi s tem so italijanske države že zeleznicne odobrile popust za obiskovalce velesajma do Trsta in nazaj. Enak popust so ital. železnice odobrile tudi za razstavljalce in tehnično osebje. Tudi za vrtnice neprodane blaga so odobrili 40% popusta, medtem ko bo Švica neprodano blago prevzajala brezplačno. Tudi pomorska družba »Adriatica« je odobrila 30% popusta za razstavljalce iz Levanta. S tem se je zanimanje za tržaški velesajem zelo povečalo, zlasti se če upoštevamo dejstvo, da so tudi druge evropske države odobrile popust na svojih železnicah za obiskovalce in razstavljalce tržaškega velesajma. Med temi državami so Francija, Belgija, Nemčija, Avstrija in Luksemburg. Sedaj pa je nenadoma nastal preplah v tržaških gospodarskih krogih zaradi spremembe datuma padovanskega velesajma. Po tej spremembi se

bo padovanski velesajem zaključil 3 dni po otvoritvi tržaškega. Lahko si predstavljamo zmedo, ki je s tem nastala, če pomislimo, da je večina razstavjalcev padovanskega velesajma obljubila svoje sodelovanje tudi v Trstu. S tem je prizadetih več kot 40% tržaških razstavjalcev. Tržaška uprava velesajma je s tem zašla v velike skrbi. Interpelirali so v Rim na ministrstvo, ki določa datume velesajmov, a do sedaj je bilo vse brez uspeha. Odgovorili so jim le, naj odnesejo otvoritev za kakšen teden. Kaj to pomeni za tržaško mesto, ve pač vsakdo, ki je kdaj poizkusil vročino v juliju. V taki vročini ne bo nihče obiskoval velesajma. Tržačani so mnenja, da je vse to namerno preračunano in da hočejo rimske oblasti s tem zapečatiti usodo tržaškega mesta.

Po zadnjih vesteh spor med Trstom in Padovo še vedno traja. Brezuspesna so bila pogajanja v Rimu med predsednikoma tržaškega in padovanskega velesajma.

capani otroci, ki se ne znajo več niti pokrižati, dobe ljubeznive učitelje. Domovi in šole, ki jih je upepelil plamen revolucije, se znova zidajo. Patri hodijo iz kraja v kraj. V mnogih cerkvah pridigujejo, vodijo duhovne vaje in misijone in novo, močno življenje vstaja iz ruševin.

Eden pa še vedno ne najde pokoja. Enega tudi v teh letih še zaničujejo, zmerjajo iz mesta v mesto. Velikega duhovnika, ki se ni bal revolucionarjev, ki se tudi ni uklonil zavojevalecu, popotniku v senci gilgotine, Jožefa Coudrina.

Veliki cesar osvaja svet. Na vse strani korakajo njegove vojske, vsepovsod plapolajo njegove zastave. A nekdo drug pošilja svoje vojake še dalje kot Napoleon svoje vojske. Tudi ta je zavojevalec. Coudrinu so pretresne meje Francije. Preveč hudobije teži stari svet. Zavojevalec se razgleduje po novi zemlji. Svoje učence razpošilja na vsa morja in na samotnem Havajskem otočju, na vseh otokih Južnega morja zasajajo bojno znamenje velikega Kralja. V Južni Ameriki, v Čile in Peru oznanjajo ti glasniki božji evanglij. Tudi vojaki miru pre-

livajo svojo kri. Mučeniška kri teče po vsem svetu. Patra Aleksija Bachelota izčenjo iz sandviških otokov, patra Clarusa Fouquéja zabodejo na otoku Tuamotu. Na Marsalskem otočju junaka umrje en škof, sedem bratov in deset sester za zastavo Kristusovo. Patra Pavla Terlyna, ki mašuje na nekem ravnem otoku, odnese divji val izpred oltarja. Neizmerni ocean postane njegov grob. Vsej čredi pa, za katero je duhovnik molil, ki je sam pogledal smrti v obraz, je prizaneseno.

»Moji otroci bodo vedno otroci križa!« je nekoč napovedal Jožef Coudrin. Po vsem svetu se uresničuje ta njegova napoved.

Na grobovih mučencev pa se širi kraljestvo večnega Kralja. Bili so osvajalci, ki so zgradili na krvi pobitih in na gorah iz mrtvaških glav svoj prestol. Vihar zgodovine jih je pometel z zemlje. Toda kraljestvo božje, ki poganja iz krvave setve Kristusa in njegovih učencev, je nepremagljivo. Po dolgem preganstvu se vrne Jožef Coudrin leta 1733 v materinsko hišo na cesti Piepus. Večni, preganjani in izob-

čeni popotnik v senci gilgotine tri leta kasneje tu spokojno umrje.

Smehljaj igra na obličju umirajočega. Kaj je dejal škof na dan posvečenja v irskem seminarju?

»Mir Gospodov bodi vedno s teboj!«

In iz kapele so kričali jakobinci:

»Duhovnike na svetilnike!«

Zdaj je slednjič prišel mir, zadnji veliki mir, mir v smrti.

Luč prve pomladi plava nad pariškimi strehami in meče svoj svetli blesk tudi v samostansko celico. A glej! Senca vrže velik, črn križ na posteljo preginjalca.

Senca križa v oknu. Bolnik jo opazi. Uvela roka se stegne po senci.

»Križ!« zašepeta. »Križ! Umiram v senci križa!«

Morebiti pa sta jambor in jadrnica, ki se tukaj odražata? Umirajočemu pohite misli preko morij. Iščejo brate v misijonih.

»Prinesite mi zemljevid!« zaprosi najvišji predstojnik. Obotavljaje se razvijejo bratje velikanski svetovni zemljevid pred umirajočim. Beli prsti drsijo prek dežel in morij. Na več mestih se ustavijo:

»Tukaj so moji otroci in tukaj in tukaj! Bog, sprejmi jih v svoje varstvo!«

In dalje gredo roke preko vseh dežel in celin. Zdaj se umirajoči nekoliko dvigne in reče:

»Zetev je velika, a delavcev je malo! Prošite Gospoda, da pošlje delavcev v svoj vinograd!«

Senca križa pade na zemljevid. Jožef Coudrin se zamisljeno ozre vanjo.

»Križ leži čez ves svet,« reče. »A glejte, kjer se preki križata, so otoki Sandvich. Križ nad Južnim morjem!«

Ali se hoče skrb še enkrat pritihotapiti k smrtni postelji? Mu hoče ukrasti pokoj zadnje ure? Skrb za kongregacijo? Ali bo to delo uspelo? Kje so novinci, ki silijo ob prapor? Kje rastejo možje, katerih potrebuje umirajoči general? Ljudje z nezlomljivo močjo in neupogljivim pogumom?

Spet iščejo prsti umirajočega po velikem zemljevidu. Zdaj so našli. Obstali so:

»Bratje!« zakliče bolnik z ugašajočim glasom. »Bratje, pogledite! Tukaj je treba sezidati samostan, na Flamskem! Tu pre-

ljo in spremenil tudi že datum otvoritve od 25. na 27. junij je vse naltelo na gluha ušesa. Sedaj so odločili, da prepuste končno odobritev v sporu rimskemu ministru za trgovino.

ZGORIŠKEGA

Mature v Gorici

Po najnovjši ministriški odredbi se bodo zrelostni in usposobljenostni izpiti (mature) pričeli 20. junija v vrstnem redu, ki bo pravočasno javljen. Kdor se namerava prijaviti k tem izpitom, naj do 9. maja vloži na ravnateljstvo klasične gimnazije ozir. učiteljska prošnjo, kakor predpisuje objava na razglasni deski omenjenih šol v ulici Croce. Za morebitna pojasnila o teh izpiti je tudi tajništvo na razpolago.

Izpiti na slov. srednjih šolah

Na slov. srednjih šolah v Gorici se bodo v prvi polovici junija vršili sprejemni, vstopni in zaključni izpiti v vrstnem redu, ki bo pravočasno javljen na razglasni deski šole. (Mature bodo v drugi polovici junija, kakor že objavljeno v tem časopisu).

Prošnjo za pristopitev k tem izpitom, na kolkovanem papirju za 24 lir in naslovljene na ravnateljstvo šole, se morajo oddati najkasneje do 25. maja v tajništvo šole.

Razprava najemnikov iz Pevme zopet odložena

Že določena razprava proti drugi skupini najemnikov ENTE-ja, ki bi se imela vršiti pretekli četrtek, je bila zopet prenesena na prošnjo zastopnika ustanove odvetnika Luzzatija. Razpravo so odložili na četrtek 7. maja. Prizadeti najemniki so zaradi tega večnega zavlačevanja že zelo nestrpni in želijo, da bi na razpravi 7. maja dokončno uredili vso zadevo, ki jim že dolge mesece greni že itak trdo življenje.

Tečaj za brezposelne šivilje

Vse brezposelne šiviljske delavke se lahko udeležijo tečajev, ki se bosta otvorila v Gorici v začetku maja. Vsak tečaj bo trajal po pet mesecev in ga bo lahko posečalo do 30 učenk. Izučile se bodo v šivanju moških srajc in hlač. Teh dveh tečajev se lahko udeležijo delavke v starosti od 16. do 40. leta, ki so bile dne 13. t. m. redno vpisane na delavskem uradu. Zainteresirane naj se osebno javijo pri pokrajinskem uradu za delo do 30. aprila.

Ob zaključku vzornega tedna v Gorici

Vzorni teden je za nami. Družbenice pa tudi druge mestne gospe in gospodične so se v obilnem številu udeleževale jutranje sv. maše s pridigo in večernega govora z blagoslovom pri sv. Antonu. Res, bili so dnevi izrednega božjega blagoslova in milosti. Častiti gospod misijonar Jože Vidmar nam je povedal toliko lepega in vzvišenege, nam govoril s toliko ljubeznijo in vneto, da bodo te duhovne vaje ostale vsem udeleženkam v trajnem spominu. Posebno lepa je bila slovesnost v nedeljo zjutraj v stolnici, kjer so družbenice in druge udeleženke pristopile k obhajilni mizi. Izredno velika je bila udeležba pri popoldanskim zaključnim slovesnostim vzornega tedna. V dvorani Marijine družbe smo nato videli lep film iz misijonskega življenja.

Družbenice goriške Marijine družbe in vse, ki so se tega tedna udeležile, se z vso iskrenostjo zahvaljujejo č. g. Vidmarju, voditelju tega vzornega tedna.

Priprave za volitve

Zadnji rok za parlamentarne in senatne volitve v Italiji je zapadel. V goriškem volilnem okrožju, kateremu sta priključena še Videm in Belluno je bilo do sedaj vloženih 11 kandidatnih list s 151 kandidati, od katerih bo izvoljenih 15. V goriškem volilnem okrožju je postavljenih 8 kandidatov za senat. Za demokristjansko stranko kandidira Rizzati Anton iz Tržiča.

Šmarnice v Gorici

V goriškem mestu bodo v letošnjem maju šmarnice v stolnici in na Travniku ob 6h zjutraj, pri sv. Ivanu pa ob 8. uri zvečer. Verne Slovence vabimo, naj se šmarnice udeležijo v obilnem številu.

Ob začetku meseca

V nedeljo 3. maja bo ob 8. uri zjutraj običajna mesečna pobožnost za moše in fante pri sv. Ivanu. Ne zamudite prilike!

Poroka

V Melbourneu v Avstraliji sta se v soboto poročila naša goriška rojaka Mirjam Nemeč iz Bilj ter Simon Spacapan iz Mirna. Zenin je iz družine Budin-Spacapan, ki tiska naš list. Pred odhodom v tujino je tudi sam delal v tiskarni. — Obema novoporočencema želimo prav obilo sreče in miru.

Doberdobj

Kakor smo si želeli dežja v nedeljo 26. t. m., vendar smo se bali, da bi pokvaril nam užitek, ki nam ga je obljubljala Turšičeva veseloigra »Iz gubljenci raj« v Doberdobju. No, dež je le odložil svoj prihod in dekliski krožek je lahko nemoteno uprizoril igro v nabito polni občinski dvorani.

Po uvodnih besedah g. voditelja nam je dekliski zbor ubrano zapel nekaj narodnih pesmi, katerih izvajanje je kazalo skrbno pripravo. Nato igra. Po prvem dejanju dialogičnega značaja, ki bi spravilo otroke — neizogibno drobiž, ki se je še kar premagoval — v nestrpnost, da ga niso razgibali živahni palčki in da nista Marjanca in Nežika tako z besedo kakor s celotnim posrečenim nastopom držali občinstva v napetem pričakovanju. V drugem in tretjem dejanju, ki sta bili bolj efektni, a teži spričo nevsakdanjih vlog v prizoru na kraljevem dvoru, so se prav vse igralke, od kraljice in dvornih dam do kmečkih deklet, živo razmahnile in pokazale izbrano uglajenost ter prepričevalno podajanje. Tako je igra potekala do konca in kar žal nam je bilo naglega zaključka.

Dekleta iz krožka zaslužijo vso pohvalo, zlasti če upoštevamo, da so morale zadnji trenutek namodeliti eno igralko, ki je odmanjkala radi nenadne bolezni. Pohvalna tudi iznajdljivost pri izbiri okusnih kostumov. Pristrčno ploskanje je dekletom nagradilo trud in idealno poztvovanje, ki so ga pokazali pri pripravi igre in pevskih točkah.

Na dekliski krožek smo ponosni in se mu zahvaljujemo za lepi užitek, kakor se zahvaljujemo tudi g. voditelju za uspele režijo. Naj jih naša moralna podpora in naklonjenost goriških Slovencev, ki so se v lepem številu udeležili igre, venomer vzpodbuja k lepšemu in bolj popolnemu tako na odru kakor v življenju.

Oslavje

Pravijo: Kakršno je vreme na dan 40 mučencev — 10. marca — takšno je 40 dni. Letos se je to skoraj uresničilo. Zato so čutili ljudje, živina in polja občutno sušo. Zlasti je težko za krmo. Če bi imeli vodovod bi nam bilo veliko olajšano. Toda do sedaj je glede tega vse le v ogledih in poizkusih. Upamo, da bo padajoči dež težave vsaj nekaj ublažil.

Pokopali smo 73-letnega kmetovalca Franca Hledeta, po domače Jamarja, ki je bival pri Pevmici ob državni meji. Bil je dobrega srca, poštenjak, dober katoličan in obče spoštovan. Velika udeležba moških pri pogrebu to potrjuje. Ostalim, zlasti skrbni ženi, prisrčno sožalje.

Tudi poroke smo imeli zadnji čas. Bensa Jožef z Oslavja je peljal pred oltar Savino Figelj in Klanjšček Anton iz Gorice, njeno sestro Dorotejo. Mladima paroma želimo obilo sreče!

Radio Trst II.

Nedelja, 3. maja: 8.45 Kmetijska oddaja. — 9.30 Vera in naš čas. — 11.30 Oddaja za najmlajše. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 15.00 Naša mladina pred mikrofonom. — 16.00 Malo za šalo - malo zares. — 17.00 Koncert barkovljanskega pevskega zbora. — 18.00 Novice iz delavskega sveta. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 21.30 Izbrana lirika. — 22.00 Leon Delibes: LAKME, I. dejanje.

Ponedeljek, 4. 5.: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Mamica pripoveduje. 21.00 Književnost in umetnost. — 22.00 Leon Delibes: LAKME, 2. dejanje.

Torek, 5. 5.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Tehnika in gospodarstvo. — 20.30 Aktualnosti. — 22.00 Leon Delibes: LAKME, 3. dejanje. — 21.00 Citamo za vas. — 22.35 Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta.

Sreda, 6. 5.: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.30 Šola in vzgoja. — 21.30 Vokalni kvartet. — 22.00 Schumann: Simfonija št. 2.

Četrtek, 7. 5.: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 13.30 Tržaški problemi. — 19.00 Slovenščina za Slovence. — 21.00 Radijski oder - Jean Anouils: EVRIDIKA.

Petek, 8. 5.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Kraji in ljudje. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 22.00 Iz koncertnih dvoran Velike Britanije.

Sobota, 9. 5.: 13.00 Šramel kvintet in pevski duet. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Malo za šalo - malo zares. — 22.00 Operetna glasba.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega soproga in očeta

Ivana Klanjšček

izražamo našo najiskrejšo zahvalo vsem, ki so z nami sočustvovali v tem bridkem trenutku, vsem ki so predragemu pokojniku v tako velikem številu, brez ozira na neporno pot, spremili k večnemu počitku na števrajnsko pokopališče.

Posebno se zahvaljujemo č. gg. Martinčiču in dr. Klincu za verske obrede, pevskega zbora za poslovitno pesem, vsem darovalcem vencev in cvetja.

Zalujoci žena, sinovi in hčere
Trebež na Jazbinah, 21. 4. 1953.

Odgovorni urednik: Stanko Stanic
Tiska tiskarna Budin v Gorici

bivajo ljudje, ki jih je nekoč klical sveti Francišek Ksaverij. Tu so novi vojaki. Utrujen je omahnil na blazino. Nato pa se je še enkrat vzravnal in njegov glas je zazvenel, ne kot šepet umirajočega, marveč kot glas poveljnika, ki zadnjikrat ukazuje: »Samostan na Flamskem! To je moja poslednja volja!«

Nato mu je obraz zazarel kakor od notranje luči:

»Mir božji!« je smehljaje se šepetal: »Mir božji! Amen!«

Bratje so mu zatisnili oči k večnemu počitku.

Senca okna se je odmaknila. Na odeji se je začrtal oster pravokotnik.

»Kakor senca gilgotine,« so šepetali bratje.

Tri leta po njegovi smrti, leta 1740, je Kongregacija presvetih Sre ustanovila samostan v Loevenu.

Tretjega januarja 1759, na svoj rojstni dan, je Jožef de Venster pozvonil na vratih tega samostana.

(Nadaljevanje)